

سه شنبه 1 اردیبهشت 25 ربيع الثاني 21 آوريل**درگذشت « ثابت بن قره صابی» ریاضیدان، منجم، فیلسوف و طبیب در سال 288 هجری قمری**

« ثابت بن قره صابی» ریاضیدان، منجم، فیلسوف و طبیب برجسته مشرق زمین درگذشت. وی در سال 221 هجری در حرّان متولد شد و چون صابیان به یونانی سخن می گفتند او زبانهای یونانی و سریانی را به خوبی می دانست و پس از پیروزی عربها، این زبان را هم آموخت. ثابت در یکی از سفرهای محمد بن موسی ریاضیدان کم نظیر و بسیار مشهور آن روزگار به حرّان، مورد توجه او قرار گرفت و پس از چندی به دعوت محمد بن موسی به بغداد رفت ثابت در بغداد به هدایت وی دانشمندی برجسته در ریاضیات و نجوم گردید، به طوری که نوشته ها و آثار ریاضی او در هموار کردن راه برای کشفیات مهم در ریاضیات از قبیل هندسه تحلیلی و هندسه نا اقلیدسی نقشی بسزا داشت. ثابت بن قره در علم نجوم از نخستین کسانی بود که به اصلاح دستگاه بطلمیوس پرداخت. از موارد برجسته زندگی علمی ثابت فعالیتها، تحقیقاتی و علمی او در پزشکی و علوم طبیعی است. ثابت بن قره آثار متعددی در زمینه های ریاضی و نجوم از یونانی به عربی ترجمه کرد که از آن میان می توان به « کتاب المفروضات و الذخیره فی علم الطب» اشاره کرد .

درگذشت میرزا محمد تقی بهارملقب به ملك الشعراء در سال 1330 هجری شمسی.

میرزا محمد تقی بهارملقب به ملك الشعراء و متخلص به بهار شاعر و نویسنده توانای ایران و از رجال سیاسی این مرز و بوم در سال 1330 هجری شمسی بدرود حیات گفت. اشعار بهارزبان حال مردم، و نماینده افکار و آمال توده آزادیخواه بود و او با سروده هایش از اوضاع مملکت و امور سیاسی آن دوره انتقاد می کرد. بهار بعد از درگذشت پدر، ملك الشعراء آستان قدس رضوی شد و در مشهد روزنامه بهار را منتشر ساخت. در سال 1336 هجری شمسی انجمن ادبی دانشکده را در تهران تأسیس کرد و با دیگر ادیبان به فعالیت پرداخت. « دیوان اشعار، تصحیح و تحشیه دو متن قدیمی و ارزشمند بنام های تاریخ سیستان، و مُجمَلُ التّواریخ و القَصَص و همچنین مختصر تاریخ احزاب سیاسی » از مهمترین آثار بهار بشمار می روند.

درگذشت سهراب سپهری در سال 1359 هجری شمسی

سهراب سپهری شاعرو نقاش معاصر ایران در سال 1359 هجری شمسی درگذشت. سهراب در کاشان معلم بود اما روح بی قرارش او را از ادامه کار بازداشت و بعد از سفر به تهران به طراحی و نقاشی پرداخت و پس از چند سال در این زمینه های هنری صاحب سبکی ویژه و ممتاز شد. مرگ رنگ به عنوان نخستین شعر سهراب سپهری است که در سال 1330 شمسی چاپ شد. همچنین نقاشی های سهراب در نمایشگاههای داخلی و خارجی جوایزی به دست آورده اند. از سهراب سپهری آثار دیگری چون « حجم سبز، صدای پای آب و زندگی خوابها » نیز به جای مانده است.

درگذشت صدرُ الدّین بلاغی نویسنده و خطیب در سال 1373 هجری شمسی

صدرُ الدّین بلاغی نویسنده و خطیب برجسته کشورمان در سال 1373 هجری شمسی درگذشت. در پایان تحصیلات به فعالیتها، مختلف علمی و تبلیغی مشغول شد و از مبارزات سیاسی نیز غافل نبود، بطوری که در نهضت ملی کردن نفت نماینده آیت الله العظمی بروجردی بود و مشارکت جدی داشت. از صدرُ الدّین بلاغی آثار تألیفی نیز باقیست که از آن میان «محمد(ص) پیامبر رحمت و قصص قرآن» را می توان نام برد.

روز بزرگداشت سعدی

اول اردیبهشت، روز بزرگداشت سعدی؛ نایبهای که از عالیترین آبخورهای فرهنگی ایرانی - اسلامی سیراب شد و والاترین یادگاران را در عالم معرفت و انسانیت به بشریت پیشکش کرد، گرامی باد.

ابو محمد مشرف الدین (شرف الدین) مصلح بن عبدالله بن شرف الدین شیرازی، ملقب به ملك الکلام و افصح المتکلمین بی شک یکی از بزرگترین شاعران ایران است که بعد از فردوسی آسمان ادب فارسی را به نور خیره کننده خود روشن ساخت. این روشنی با چنان نیرویی همراه بود که هنوز پس از گشت هفت قرن تمام از تاثیر آن کاسته نشده و این اثر پارسی هنوز پابرجا و استوار است. از احوال شاعر در ابتدای زندگی اطلاع در دست نیست، اما آنچه مسلم است، دانش وسیعی اندوخته بود. در حدود سال 606 هجری در شهر شیراز در خاندانی که همه از عالمان دین بودند، چشم به جهان گشود. مقدمات علوم ادبی و شرعی را در شیراز آموخت و سپس در حدود سال 620 برای اتمام تحصیلات به بغداد رفت و در مدرسه نظامیه آن شهر به تحصیل پرداخت. شب و روز تلقین و تکرار بود مرا در نظامیه آواز بود

بعد از این سفر سعدی به حجاز، شام، لبنان، و روم رفته چنان که در این ابیات مشخص است:

در اقصای عالم بگشتم بسی

بسر بردم ایام با هر کسی

تمتع به هر گوشه ای یافتم

ز هر خرمنی خوشه ای یافتم

سفری که سعدی در حدود سال 620 آغاز کرده بود، مقارن سال 655 با بازگشت به شیراز پایان گرفت و از آن پس زندگی را به آزادگی و ارشاد و خدمت خلق گردانید. سعدی عمر خود را به سرودن غزل ها و قصائد و تالیفات رسالات مختلف و وعظ می گذراند. در این دوره یکبار نیز سفری به مکه کرد و از راه تبریز به شیراز بازگشت. نکته مهم در زندگی سعدی این است که در زمان زندگی شهرت و اعتبار خاصی گرفت و سخنانش مورد استقبال شاعران هم عصرش قرار گرفت، آنچنانکه یکی از آنها بنام سیف الدین محمد فرغانی، چنان شیفته آثار سعدی بود که علاوه بر استقبال از چندین غزل او چند قصیده هم در مدح او ساخته و برای او فرستاده که یکی از نمونه های آن در اینجا است:

چنان دان که زیره به کرمان فرستم

به جای سخن گر به تو جان فرستم

سعدی همچنان به اندوختن و سرودن روزگار می گراند و عمر پربار خود را بدین گونه سپری می کرد اما این بزرگ همواره سعی و تلاش خود را کافی ندانسته، چنانکه در آغاز گلستان می گوید:

یک شب تأمل ایام گذشته می کردم و بر عمر تلف کرده خود تأسف می خوردم و سنگ سراچه دل را به الماس آب دیده می ستم و این ابیات را مناسب حال خود یافتم:

چون نگه می کنم نمانده بسی

هردم از عمر می رود نفسی

مگر این پنج روزه در یابی

ای که پنجاه رفت و در خوابی

کوس رحلت زدند و بار نساخت

خجل آنکس که رفت و کار نساخت

به تصریح خود شاعر این ابیات مناسب حال او در تأسف بر عمر از دست رفته و اشاره به پنجاه سالگی وی، سروده شده است و چون آنها را با دو بیت زیر که هم در مقدمه گلستان از باب ذکر تاریخ تالیف کتاب آمده است:

در این مدت که ما را وقت خوش بود

ز هجرت ششصد و پنجاه و شش بود

مراد ما نصیحت بود گفتیم

حوالت با خدا کردیم و رفتیم

سعدی هم در شعر و هم در نثر سخن فارسی را به کمال رسانده است و از میان آثار منظوم او، گذشته از غزلیات و قصائد مثنوی مشهوری که به سعدی نامه و بوستان شهرت دارد، این منظومه در اخلاق و تربیت و وعظ است و در ده باب تنظیم شده است: 1 - عدل 2 - احسان 3 - عشق 4 - تواضع 5 - رضا 6 - ذکر 7 - تربیت 8 - شکر 9 - توبه 10 - مناجات و ختم کتاب.

مهمترین اثر سعدی در نثر، کتاب گلستان است که دارای یک دیباچه و هشت باب است: سیرت پادشاهان، اخلاق درویشان، فضیلت و قناعت، فواید خاموشی، عشق و جوانی، ضعف و پیری، تأثیر تربیت و آداب صحبت.

فوت سعدی: وفات سعدی را در مآخذ گوناگون به سال های " 694 - 695 " و " 690 - 691 " نوشته اند. آرامگاه شیخ مشرف الدین بن مصلح الدین سعدی شیرازی در 4 کیلومتری شمال شرقی شیراز، در دامنه کوه فهندژ، در انتهای خیابان بوستان و در مجاورت باغ دلگشا واقع شده است. این مکان در ابتدا خانقاه شیخ بوده که وی اواخر عمر خود را در آنجا می گذرانیده و سپس در همانجا مدفون گردیده است.

سر آن ندارد امشب، که برآید آفتابی چه خیال ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

به چه دیر ماندی ای صبح؟ که جان من در آمد بزه کردی و نکردند، مؤذنان ثوابی

نفس خروس بگرفت، که نوبتی بخواند همه بلبلان بمردند و نماند جز غرابی

نفحات صبح دانی، ز چه روی دوست دارم؟ که به روی دوست ماند، که برفکنند نقابی

سرم از خدای خواهد، که به پایش اندر افتد که در آب مرده بهتر، که در آرزوی آبی

دل من نه مرد آن است، که با غمش برآید مگسی کجا تواند، که بیفکنند عقابی؟

نه چنان گناهکارم، که به دشمنم سپاری تو بدست خویش فرمای، اگر کنی عذابی

دل همچو سنگت ای دوست، به آب چشم سعدی عجب است اگر نگردد، که بگردد آسیابی

برو ای گدای مسکین و دري دگر طلب کن که هزار بار گفתי و نیامدت جوابی

سعدی از نگاه اروپاییان

از حدود 300 سال پیش که خاورشناسان اروپایی با ادبیات مشرق زمین آشنا شده اند با اشتیاق فراوان به ترجمه این آثار پرداخته اند از جمله این آثار کتاب گلستان سعدی است. «گارسین دتاسی» خاورشناس غربی می گوید: «سعدی از مهمترین نویسندگان ایرانی است که نزد عموم مردم اروپا شهرت دارد.» بد نیست بدانیم که ویکتور هوگو نویسنده مشهور فرانسوی یکی از نویسندگان اروپایی است که از داستان های سعدی تأثیر پذیرفته است.

درگذشت «مارک تواین» نویسنده و منتقد امریکایی در سال 1744 میلادی

«مارک تواین» نویسنده و منتقد امریکایی در سال 1744 میلادی در 75 سالگی درگذشت. او برخلاف میل پدرش که وکیل دعوی بود به مشاغل غیراوکالت پرداخت. وی مدتی هم به فایق رانی بر روی رودخانه می سی سی پی پرداخت. مارک تواین در آثار خود اوضاع اجتماعی آن زمان امریکا را در نظر خوانندگان مجسم می کرد و از ناپسندانیها انتقاد می کرد. «تام سایر و شاهزاده و گدا» از آثار مارک تواین بشمار می روند.

درگذشت اقبال لاهوری در سال 1873 میلادی

اقبال لاهوری شاعر بلند آوازه پاکستانی از اهالی پنجاب هندوستان می باشد که در 22 فوریه 1873 میلادی مطابق با 1289 ه.ق و 1252 شمسی در شهر سیالکوت پاکستان دنیا آمد. علامه محمد اقبال لاهوری مسلمان آگاه، متفکر و شاعر پارسی گوی پاکستان دارفانی را وداع گفت. اقبال لاهوری تحصیلات عالی را در آلمان و

انگلستان به پایان رساند. اقبال لاهوری ازدوران نوجوانی سرودن شعر را آغاز کرد و نخستین قطعه شعراو ناله یتیم نام داشت. علامه اقبال شاعری متعهد بود و در وطنش برای آگاه کردن هموطنان خویش و متحد ساختن آنان و دیگر مسلمانان جهان تلاش بسیار کرد از این رو از پیشروان و اصلاح طلبان بزرگ دینی در هند، و از بانیان استقلال پاکستان محسوب می شود. آثار و کتابهای اقبال عبارتند از: 1- کتاب اسرار رموز، 2- زبور عجم، 3- پیام مشرق، 4- جاوید نامه، 5- پس چه باید کرد؟، 6- مسافر، 7- ارمغان حجاز، 8- سیر فلسفه در ایران، 9- اسرار خودی. ایشان از 25 مارس 1938 ناراحتیهای جسمانی شدت گرفت و با وجود معالجات پی گیر دوستانش در 21 آوریل 1938 برابر با اول اردیبهشت 1317 در سن شصت و چهار سالگی به درود حیات گفت.